

Gespreksnotitie rondetafelgesprek Skaeve Huse

Tweede Kamer, donderdag 11 juni 2026, 10.00-12.15 uur

spreker: dhr. Rik Caumon, sectorhoofd Parkstad, politie-eenheid Limburg

Inleiding

De politie ziet al jarenlang een sterke toename van incidenten waarbij personen met onbegrepen of verward gedrag betrokken zijn. Deze ontwikkeling heeft directe gevolgen voor de leefbaarheid in wijken, de veiligheidsbeleving van inwoners en de inzetbaarheid van politiecapaciteit. In de dagelijkse praktijk gaat het vaak om personen bij wie sprake is van een combinatie van psychische problematiek, verslaving, zorgmijding, schuldenproblematiek, sociaal isolement en/of ontwrichting op meerdere leefgebieden. Wanneer passende begeleiding, behandeling of huisvesting ontbreekt, ontstaan regelmatig terugkerende crisissituaties waarbij de politie telkens opnieuw moet interveniëren.

Vorig jaar (2025) kreeg de politie te maken met bijna 170.000 incidenten waarbij personen met verward gedrag waren betrokken; bijna 20.000 meer dan in 2024. Dat zijn er meer dan 460 per etmaal, dag in, dag uit, en dat aantal neemt al jaren toe. Een harde kern van zo'n tienduizend personen, vaak met een opeenstapeling van problemen, is goed voor een veelvoud aan meldingen.

Vanuit operationeel perspectief ziet de politie dat een substantieel deel van de incidentgebonden inzet samenhangt met casuïstiek waarbij personen met onbegrepen gedrag betrokken zijn. Deze inzet vraagt veel capaciteit van noodhulp, wijkteams en ketensamenwerking en legt daarmee structureel druk op de beschikbaarheid van politie voor andere kerntaken. De primaire rol van de politie ligt daarbij nadrukkelijk niet in het bieden van zorg of behandeling. De politie heeft niet de deskundigheid om de oorzaak en de aard van het verwarde gedrag te diagnosticeren en is geen zorgverlener. De verantwoordelijkheid van de politie richt zich op het beheersen van acute veiligheidsrisico's, het optreden in crisissituaties en het bijdragen aan stabiliteit en veiligheid in de openbare ruimte.

Combinatie van oorzaken

De jarenlange toename van het aantal incidenten waarbij personen met verward gedrag zijn betrokken komt voort uit een combinatie van oorzaken. Veel voorzieningen zijn door de jaren heen verdwenen: oude GGZ-terreinen en -klinieken, beschermde woonvormen, opvangplekken, prikkelarme omgevingen. Daardoor moeten mensen met allerlei problemen nu thuis herstellen, vaak in kwetsbare buurten zonder voldoende begeleiding. Naast psychische problematiek speelt ook vaak alcohol- of drugsverslaving een rol. Bovendien is de sociale context veranderd: individualisme in de samenleving is toegenomen, mensen kennen hun burens niet meer, waardoor sneller spanningen ontstaan.

Skaeve Huse

Er zijn succesvolle initiatieven in het land rond de problematiek met personen met verward gedrag. Die initiatieven zijn echter vooral versnipperd. De ontwikkeling verloopt gefragmenteerd en is sterk afhankelijk van lokale bestuurlijke keuzes, beschikbare locaties, samenwerking tussen ketenpartners en beschikbare zorgcapaciteit. Gemeenten zoeken daarbij vaak naar maatwerkoplossingen die aansluiten bij de specifieke problematiek binnen hun eigen regio. Van een landelijke uitrol is op dit moment geen sprake. Wat echt nodig is, is centrale regie. Er moet landelijke coördinatie komen, naast structurele financiering voor zorgorganisaties. Het begint ermee dat mensen langdurige hulp kunnen krijgen op geschikte plekken, met de juiste voorzieningen, zoals passende woon- en verblijfplekken.

Een voorbeeld daarvan is het initiatief met Skaeve Huse, zoals in Rotterdam en elders, waar mensen met problemen prikkelarm wonen en begeleiding krijgen. De politie heeft vanuit diverse gemeenten overwegend positieve ervaringen met Skaeve Huse en vergelijkbare woonvoorzieningen voor

bepaalde personen met onbegrepen gedrag. In de praktijk blijkt dat een prikkelarme woonomgeving in combinatie met passende begeleiding kan bijdragen aan meer rust en stabiliteit voor bewoners, minder escalaties en overlastsituaties, en een afname van terugkerende politie-inzet. Vooral voor personen die structureel niet functioneren binnen een reguliere woonomgeving kunnen dergelijke voorzieningen bijdragen aan een beter beheersbare situatie voor zowel bewoner als omgeving.

De praktijk laat echter ook zien dat deze voorzieningen alleen goed functioneren wanneer sprake is van een duidelijke doelgroepafbakening, passende begeleiding en toezicht, goede samenwerking tussen zorg, gemeente, woningcorporatie en veiligheidspartners, en heldere regie op casusniveau.

Geen generieke oplossing

Vanuit politieperspectief kunnen Skaeve Huse nadrukkelijk niet gezien worden als oplossing voor de brede problematiek rondom personen met onbegrepen gedrag. Het is een specifieke voorziening voor een beperkte doelgroep waarbij reguliere woonvormen structureel onvoldoende functioneren.

Skaeve Huse zijn daarom geen vervanging van de GGZ, beschermd wonen of intensieve behandelvoorzieningen, maar 'slechts' onderdeel van een bredere mix van woon-, zorg- en veiligheidsvoorzieningen.

Vanuit veiligheidsperspectief is daarbij van belang dat deze voorzieningen zorgvuldig worden georganiseerd. Niet iedere casus is geschikt voor een setting met een relatief grote mate van zelfstandigheid. Goede screening, duidelijke plaatsingscriteria en voortdurende monitoring zijn essentieel om risico's beheersbaar te houden.

Knelpunten in de praktijk

In de praktijk ziet de politie dat gemeenten en ketenpartners tegen verschillende belemmeringen aanlopen bij de ontwikkeling van dergelijke voorzieningen: beperkte beschikbaarheid van passende locaties, maatschappelijke weerstand vanuit de omgeving, druk op de capaciteit binnen zorgorganisaties, ingewikkelde verantwoordelijkheidsverdeling tussen betrokken partijen, verschillen in regionale aanpak en financiering, en beperkte mogelijkheden voor langdurige begeleiding en toezicht. Daarnaast bestaat het risico dat problematiek zich verplaatst naar gemeenten waar voorzieningen wel beschikbaar zijn. Dat vraagt om meer landelijke samenhang en betere afstemming tussen gemeenten en ketenpartners.

Samenwerking en regie

Vanuit politieperspectief kan het Rijk bijdragen door het versterken van landelijke samenwerking, het ondersteunen van uniforme kaders en het bevorderen van structurele afstemming tussen zorg-, veiligheids- en woonpartners.

Daarnaast kan landelijke regie bijdragen aan meer samenhang tussen regionale initiatieven en het voorkomen van grote verschillen in aanpak tussen gemeenten. Ook kan het Rijk bijdragen aan het stimuleren van voldoende passende woon- en verblijfvoorzieningen voor complexe doelgroepen.

Voor de politie is vooral van belang dat er sprake is van een duidelijke regie, heldere verantwoordelijkheden, structurele samenwerking, goede informatie-uitwisseling, en voldoende passende voorzieningen binnen de gehele keten van zorg, wonen en veiligheid. Wanneer die randvoorwaarden onvoldoende aanwezig zijn, ontstaat het risico dat complexe problematiek uiteindelijk terechtkomt in buurten, crisissituaties en de openbare ruimte. Dat leidt tot herhaalde inzet van politie en andere hulpdiensten en legt structureel druk op de veiligheidsketen.

De politie ondersteunt daarom initiatieven die bijdragen aan passende woon- en verblijfvoorzieningen voor specifieke doelgroepen, mits deze zorgvuldig zijn ingebed binnen een bredere integrale aanpak waarin veiligheid, zorg en bestuurlijke verantwoordelijkheid in samenhang worden georganiseerd.